

• Reportasje

Flyttet hjem til drømmehuset

Kaffekultur: – Jeg er inspirert av kaffekulturen både i Australia og andre land. Målet mitt er å utvikle en kafé her på Dombås som er for alle – ikke bare en spesifikk gruppe, sier Marit Nyhus.

I Afrika: Marit Nyhus da hun skrev bacheloren sin og jobbet frivillig som engelsklærer samtidig, i Uganda.
Foto: Privat

Bryllupsfotograf: I to år arbeidet dovringen Marit Nyhus som bryllupsfotograf i Australia – og oppdragene stod i kø.
Foto: Marit Nyhus

Marit Nyhus.

Foto: Bård Bårdløyken

Kunstfotograf: Som 19-åring dro Marit Nyhus til Swansea i Wales der hun over tre år tok en bachelor innen kunstfoto. Her fra en fotoutstilling i London i 2015 under studietiden i Storbritannia. Foto: Privat

Da det over 100 år gamle drømmehuset i hjembygda ble ledig, tok dovringen **Marit Nyhus (25)** første fly hjem fra Australia.

– Jeg valgte til slutt å bytte bort drømmelivet som bryllupsfotograf og gårdsliv i Australia med en ny hverdag som er minst like spennende; kaffebar, kunstshop og fotooppdrag her rett under Dovrefell. Dette huset har både masse sjel, historie og minner, sier Marit Nyhus, og brygger nye kopper med kaffe latte.

Den gamle, ærverdige bokhandelen midt i Dombås sentrum – som ble bygd rundt 1910 – er igjen full av liv og røre.

– I minst ti år har jeg drømt om å skape noe nettopp her i den tradisjonsrike og fantastisk fine bokhandelen på Dombås. Ulike tilbud som både bygda, hyttefolk og turister fra inn- og utland kan ha nytte og glede av året rundt, sier Nyhus til Nationen.

Fra bygda til byen

Etter videregående skole på Dovre dro hun – som de fleste andre jevnaldringene – fra bygda nord i Gudbrandsdalen til storbyen for å ta utdanning og få seg arbeid.

For 19-åringen fra Dombås gikk veien først til Swansea i Wales der hun over tre år tok en bachelor innen kunstfoto. Etter endt fotoutdanning i Storbritannia ville den reiseglade dovringen oppleve andre deler av verden.

– Via bekjentskaper havnet jeg etter hvert i storbyen Perth på vestkysten av Australia, og arbeidet der i nesten to år som bryllupsfotograf, sier Nyhus og fortsetter:

– Ofte var det to til tre brylluper hver helg som skulle foreviges. Masse oppdrag og svært lærerikt. Jeg koste meg veldig i Australia – med både folk, kultur og arbeid. Samtidig følte jeg nok at det ikke var her jeg ville være resten av livet.

Fra Wales til Australia

Så da dovringen Down Under fikk nyss om at lokalene til den gamle, særprega bokhandelen i heimbygda var til utleie, tok hun første fly hjem til Norge.

Nyhus bestemte seg fort. Hun skrev leiekontrakt og startet arbeidet med å planlegge kaffebar og et lite galleri i de tradisjonsrike forretningslokalene på Dombås.

Den initiativrike 25-åringen tok opp banklån – og startet etter kort tid oppussing av lokalene med god hjelp fra familie og venner.

– Jeg er inspirert av kaffekulturen både i Australia og andre land. Målet mitt er å utvikle en kafé her på Dombås som er for alle – ikke bare en spesifikk gruppe, sier Nyhus.

Hun vedgår det har vært litt skummelt å åpne nye tilbud i et hus som mange dovringer har mange relasjoner og følelser til.

Tilbake til hjembygda

– En del kunder har også minner fra tiden det var bokhandel her. Dette skal fortsatt være et lett tilgjengelig kulturbygg – åpent for hele bygda og tilreisende, sier Nyhus.

I det tradisjonsrike bokhandlerlokalet har hun satt sitt eget preg på interiøret. En harmonisk blanding av retro og en litt mer moderne stil – både i farger, møbler og annen innredning. Et halvår etter oppstarten er Nyhus veldig tilfreds.

– Kaffebartilbudet er tatt godt imot av både fastboende og turister. Heime har også fått en del stamgjester – og blir brukt til alle slags arrangement, sier Nyhus og fortsetter:

– Her er det både strikkekafé og quizkvelder – som både samler folk og skaper nye nettverk. Jeg er opptatt av at dette også skal være et sted der både tilflyttere og bygdefolk kan komme ►

Målet nådd

I minst ti år har jeg drømt om å skape noe i den tradisjonsrike bokhandelen på Dombås.

Marit Nyhus, kafé- og fotogründer på Dombås

> • Reportasje

Hjemmebakt: Gulrotkake (bildet) og kaffe latte er mest populært i tillegg til annen kakebakst og salater.

Foto: Bård Bårdløyken

► alene – og få nye bekjenskaper og nettverk, sier Nyhus.

Bærekraftig

I kafeen har hun tre ansatte og fire i sommerseongen. I tillegg stiller familien opp på dugnad ved behov. Alt på menyen her er hjemmelaget – «in house»:

– Kaffen kommer fra en nisjeproducent i Isfjorden. Målet er å bruke mest mulig lokale produkter med hovedfokus på det miljøvennlige og bærekraftige. Jeg serverer også en del allergivenlig mat – et tilbud som er blitt veldig populært, sier Nyhus.

Gulrotkake og kaffe latte er mest populært, i tillegg til annen kakebakst og salater.

– Folk er nysgjerrige og vil gjerne prøve nye smaker. Jeg setter sammen egne menyer ut fra hva som er i sesong – og hva jeg føler for å lage. Litt nye ting hele tiden, sier Nyhus.

I kaffebaren selges også sjokolade og kaffe. Kanelsnurrer og annen gjærbakst fra Brendjordsbyen i nabokommunen Lesja går også fort unna.

Fotograf og kunstshop

– Avdem Gardsgrønt står sommer og høst og selger grønnsaker utenfor kaffebaren. Målet framover er å videreutvikle samarbeidet med mindre aktører i bygdene rundt her som har ulike kvalitetsprodukt, sier Nyhus.

I kaffebaren er det også en kunstshop med et lite galleri der fotografen Marit Nyhus og noen andre fotokunstnere fra regionen stiller ut bildene sine.

– Jeg satser også som bryllupsfotograf her i Gudbrandsdalen – og har allerede hatt en rekke oppdrag. I tillegg blir det en del fotografering på skoler, barnehager og av konfirmanter. På denne måten møter jeg også mange nye folk og bygger nettverk, sier Nyhus.

I Heime-kafeen har Nyhus også tatt på seg oppgaven med turistinformasjon for regionen.

Kafé og turistinformasjon

– Med turistinfo i en kaffebar blir du kjent med de tilreisende på en annen måte. Her kan gjestene slå seg ned – og planlegge ferien med hjelp av brosjyrer og magasin. At turistene blir litt lenger på Dombås og i Nasjonalparkriket Nord-Gudbrandsdal er et mål i seg selv. Jeg merker også at turistene søker mer spesielle tilbud enn de gjorde tidligere.

Nyhus røper at hun alltid har hatt en liten drøm om å bo på en gård. Denne drømmen har også blitt en realitet etter at hun flyttet tilbake til Dovre. I dag er både kyr og fjøsstell en del av hverdagen hennes.

– I Australia bodde jeg et halvt år på en gård med 1000 kyr og 150 merinosauer – og fikk føle litt av stordriftslandbruket. På leting etter gamle bord til kaffebaren her på Dombås kom jeg i kontakt med han som i dag er samboeren min.

Limousinstammen «Av Dovre»

Erland Einbu Wigenstad hadde også nylig flyttet tilbake til hjemregionen og lærerjobb etter flere år i Oslo.

– Erland hadde nettopp kjøpt seg gård på Dovre – der han hadde seks bord som var rundt hundre år gamle. Disse passet perfekt til kaffebaren min. Et veldig sammentreff – og etter kort tid var jeg også blitt bonde, ler Nyhus.

I fjøset på garden Nørdre Slette på Dovre har paret fe av limousinstammen som heter «Av Dovre».

De har tatt over limousinbesetninga som faren til Wigenstad bygde opp fra tidlig på 2000-tallet. På Nørdre Slette satser Wigenstad og Nyhus videre på avl av renrasede, stambokførte limousindyr. Besetningen har hatt flere se-

Tilflytterboom: Marit Nyhus (t.v.) og Ida Amble Ruge har begge flyttet tilbake til hjemkommunen Dovre siste året. – Heime er et fenomenalt tilskudd på Dombås – som også er med på å skape trivsel og bånd mellom ulike grupper, sier Amble Ruge.

Foto: Bård Bårdløyken

Nye smaker: – Folk er nysgjerrige og vil gjerne prøve nye smaker. Jeg setter sammen egne menyer ut ifra hva som er i sesong – og hva jeg føler for å lage. Litt nye ting hele tiden, sier Marit Nyhus.

Foto: Marit Nyhus

minokser i Norge og paret har planer om å fortsette det systematiske avlsarbeidet.

– Jeg stortrives også med gårdsarbeid – og er med i fjøset så ofte jeg kan, sier Nyhus.

Hun kan også glede seg over at mange i hennes årsgruppe de siste årene har valgt å flytte tilbake til Dombås og Dovre.

– Nesten alle venninnene mine fra videregående på Hjerleid på Dovre har flyttet hjem de siste åra. Det er kjempeviktig – og skaper både optimisme og framtidstro. En god del av dem har bodd i byen – og ønsker nå å etablere seg med familie og barn nærmere naturen. Mange vil rett og slett ha mer ro i livet – og være med på å utvikle hjembygda, sier Nyhus.

Hun slår fast at for henne – og mange andre – har tilbud om videregående skole i hjemkommunen vært avgjørende for at de har valgt å flytte tilbake til nettopp Dovre.

– Fenomenalt tilskudd

– Å kunne gå på videregående skole i hjembygda – og dermed fullføre ungdomstiden der – skaper ofte unike inntrykk og opplevelser som i voksen alder gir sterkere bånd til nettopp hjemstedet ditt, sier Nyhus.

Hun tror også nye tilflytterprosjekt – som «Kom til oss» – får en god del unge familier til å velge Nord-Gudbrandsdal.

Leder for prosjektet «Kom til oss», Ida Amble Ruge, sier Heime er et fenomenalt tilskudd på Dombås – som også er med på å skape trivsel og bånd mellom ulike grupper i regionen.

– Marit og resten av staben på Heime serverer utrolig bra mat og drikke. Ulike konsepter – som quizkvelder og strikkekafeer – er også helt tydelig tilbud som mange har ønsket seg og setter stor pris på, sier Amble Ruge.

Fenomenalt

Heime er et fenomenalt tilskudd – som også er med på å skape trivsel og bånd mellom ulike grupper i regionen.

Ida Amble Ruge, prosjektleder «Kom til oss» Nord-Gudbrandsdal

Lars Kristian Steen

redaksjonen@nationen.no